

972.

K2/Er/p.
Helsingin yliopiston
Limnologian laitos
HELSINGIN YLIOPISTO
LIMNOLOGIAN LAITOS
KIRJASTO

MEDDELANDE FRÅN FISKODLINGENS VÄNNER r. f.

N:o 22.

SEGERSTRÅLE, CURTFISKODLINGENS VÄNNERS r. f.
GÄDDODLINGSVERKSAMHET
UNDER ÅR 1943

Reducerade arbetsmöjligheter i krigstid.

Landets fiskevårdssammanslutningar ha i år liksom under senaste år haft stora svårigheter att kämpa med, då det gällt att försöka genomföra sitt arbetsprogram. Försvarsmaktens behov av manlig kraft ute vid eldlinjerna och hemmafrontens krav på all disponibel kraft för produktionslivets vidmakthållande har lagt beslag på större delen av den arbetskraft, som under normala förhållanden hade utnyttjats vid fiskevårdsarbetet. Också de under den viktigaste fiskesäsongen hemmavarande fiskarena ha varit alltför mycket upptagna av själva fisket, som bedrivits under stora svårigheter på grund av bristen på arbetskraft, material och motorbränsle, för att hinna och orka med extra arbetsuppgifter.

Gäddodlingen har därför i år liksom under senaste år ute bland fiskarena själva bedrivits blott i ringa skala och blott ett fåtal gäddkläckningssumpar ha varit utsatta.

Också Fiskodlingens Vänner, som nu avslutat sin 5:te gäddkläckningssäsong, har i år tvungits att arbeta i en avsevärd mindre skala, än planerat varit. Flere av våra romkläckningsanstalter kunde sålunda ej alls sättas i gång denna vår, då resp. föreståndare antingen voro utkallade i kriget eller bundna av viktigare värv på hemmafrontens område.

Därtill kom även svårigheten att anskaffa gäddrom till respektive anstalter, då transportmedlen såväl till lands som sjöss varit starkt reducerade och till följd av överbelastningen icke ens de ordinarie busslinjerna kunde utnyttjas för transport av rom och yngel.

Beaktar man ytterligare, att tillgången på gädda i handeln i år varit synnerligen knapp ej blott genom brist på fiskare och redskap, utan även som en följd av ogynnsam väderlek under den egentliga lektiden — i viss mån även genom att fiskarena denna vår sålt sin fisk direkt till avnämare i omgivningen i vida större

1943

utsträckning än tidigare — så är det klart, att resultatet av årets verksamhet vid gäddodlingarna ej kunde bli närmelsevis så gott, som önskligt och behövt hade varit.

Lantbruksministeriets beklagliga vägran att bevilja föreningen ordinärt statsunderstöd har självfallet ytterligare försvärat föreningens fiskodlingsverksamhet.

Trots alla svårigheter dock c:a 1½ milj. gäddyngel utsatta i år genom föreningens försorg.

Trots alla dessa motigheter lyckades det dock att från föreningens egna eller därmed samarbetande romkläckningsanstalter utsätta betydligt över 1 miljon gäddyngel denna vår och försommar. De 4 igångvarande romkläckningscentralerna i Nyland lämnade nämligen ett utbyte av över 1.100.000 yngel fördelad på följande sätt: Forsby i Pernå 225.000, Helsingfors 330.000, Billnäs 160.000 och Åminnefors i Pojo 386.000. De utsatta mängderna yngel ha då volymmetriskt räknats enligt beräkningen 5.000 yngel per dl, d. v. s. en låg beräkningsgrund nyttjats för avelsarbetet.

1.100.000 yngel av gädda är tillsvidare det högsta resultat föreningen nått till beträffande utplanterat yngel inom det nyländska området. År 1942 utsattes nämligen 900.000, år 1941 1.053.000, år 1940 600.000 och år 1939 300.000 gäddyngel. Totalproduktionen har sålunda tillsvidare varit c:a 4 miljoner utplanterade gäddyngel enbart i Nyland.

Därtill komma ännu för år 1943 c:a 250.000 yngel vid den Pargas Kalk A/B tillhöriga och av föreningen projekterade kläckningsanstalten i pumpstationen vid Hanhijärvi sjö 5 km S om Villmanstrand och c:a 100.000 vid kläckningsanstalten vid Pargas Kalk A/B i Pargas — alltså en sammanlagd produktion av c:a 1½ miljon gäddyngel vid Fiskodlingens Vänners egna och därtill anslutna anstalter, som igångsatts på föreningens initiativ.

Helsingfors fiskhamn föreningens viktigaste leverantör av fiskrom.

Huvudparten av all den gäddrom, som insattes till kläckning i glasen vid Fiskodlingens Vänners romkläckningsanstalter denna vår, härstammade även nu från Helsingfors fiskhamn, där till huvudstaden förd gädda från olika delar av kustområdet utnyttjades som avelsmaterial. En del av den sålunda för fiskodlingsarbetet tillvaratagna rommen kläcktes i föreningens lilla romkläckningscentral, inrymd i en f. d. tvättstuga i gården Kvarnvägen 5 i Brunnsparken och levererades härifrån ur 4 st. kläckningsglas mellan 39. 4. och 18. 6. 1943 330.000 yngel till utplantning i vattnen kring Helsingfors och i närliggande socknar. Den

längst avlägsna utplanteringsplatsen för gäddyngel från Helsingfors låg detta år i Degerby (Nyl.), dit ett parti på 10.000 yngel per fisksump sändes i en transportkanna om 60 l. med nedkyllt vatten den 18 juni. Ynglet i fråga härstammade för övrigt från rom, tagen ur några gäddor i en sumplast från Grunnarsöarna i Gullkrona fjärd, W om Hangö udd, därifrån en Dragsfjärdssump hämtade en last levande, delvis lekmogen gädda till Helsingfors.

330.000 yngel utplanterade i vattnen kring Helsingfors.

Förutom nämnda leverans av 10.000 yngel till Degerby sändes följande mängder yngel från kläckningsstationen till Helsingfors: 25.000 yngel till Kyrkslätt, 50.000 yngel till Esbo, 45.000 yngel till Helsinge, 125.000 till Helsingfors stats vatten och 64.000 yngel till Sibbo. Av dessa yngelmängder utsattes 60.000 yngel i söt-vatten, resten i bräckt vatten, främst i näringsrika inre vatten med rik vegetation och så orent vatten, att man där icke kunnat bedriva kläckning av gäddrom i vanliga förankrade kläckningslådor.

546.000 gäddyngel utplanterade i Pojo.

Från Helsingfors fiskhamn sändes även befruktad gäddrom i specialtransportkanna med nedkyllt vatten (6—8° C) till kläckningscentralerna vid Åminnefors och Billnäs kraftverk i Pojo. Försändelserna expedierades med tåg. Av dessa sammanlagt c:a 12 liter ansvullen rom omfattande försändelser erhöles c:a 400.000 yngel. Därtill kom 146.000 yngel, som erhöles av gädda från Pojo vik. Anstalten vid Åminnefors, som nu framgångsrikt arbetade redan 3:je året, gav härvid 386.000 yngel, den vid Billnäs, nu första gången i verksamhet vid gäddkläckningsarbetet, sammanlagt 160.000 yngel. Av dessa yngelmängder utsattes 426.000 i Pojo vik, 80.000 yngel i Degersjön invid Fiskars och 40.000 i Svartå (Karis å) mellan Åminnefors och Billnäs.

225.000 yngel utplanterade i Pernå.

Vid den östligaste i Nyland detta år igångvarande kläckningsstationen, belägen vid Forsby såg i Pernå, användes ej i år liksom våren 1942 rom av gädda, tagen i Helsingfors fiskhamn. Därtill var tillförseln av avelsgädda till Helsingfors för osäker och transportsvårigheterna även i övrigt för svåra. Mag. B. Enroos, som välvilligt även i år hade överinseendet över kläckningsanstalten i Forsby, lyckades dock uppbära rom i Strömfors och Pernå bl. a. under utnyttjande av en fisksumps uppköpsfärder i skärgårdsdistriktet och kunde så förse både Nylands Fiskarförbunds kläck-

ningsanstalt vid Päväsby i Pernå och Forsby romkläckningscentral med rom, om också ej i så stora mängder, som önskligt hade varit. Av de till Forsby förda rommängderna kläcktes och utplanterades sammanlagt c:a 225.000 yngel, varav då 190.000 utsattes i de inre delarna av Stor-Pernå-vik medan 35.000 yngel utsattes i Strömfors i Kymmene älv mellan Påsksocki och Abborfors i den stora lugnvattenbassängen ovanför Abborsfors Kraftverk.

Föreningens mål minst 4—5 miljoner yngel enbart i Nyland.

De i år genom Fiskodlingens Vänners försorg i Nyland utplanterade gäddyngelkvantiteterna om 1.100.000 yngel utgöra ett icke oväsentligt bidrag till nysådden på fiskerinäringens område inom denna del av landet. Denna kvantitet fyller dock blott en ringa del av det verkliga behovet av yngelutsättning i de hårdast beskattade vattnen, där bl. a. varmansfisket under de senaste åren hårt beskattat fiskbeståndet. Som ett bidrag från en privat förenings sida — vilken förening ej tillsvidare åtnjutit ordinarie statsunderstöd — så förtjänar den dock omnämnas. Hade icke kriget kommit emellan, torde arbetet vid samtliga stationer, som nu stått överksamma, ha kunnat bedrivas och därigenom yngelproduktionen stegras till åtminstone 4—5 miljoner gäddyngel per år, enbart i Nyland, om även de planerade kläckningsstationerna vid Ängsträskets utlopp på Obbnäsudd i Kyrkslätt, vid Degerby ås mynning vid Strand, den vid Trollböle kvarn nära Ekenäs, och den vid Gennarby träsk utlopp i Gennarby viken i Tenala kunnat komma i gång.

Samarbete — framtidsmål.

Huru föreningens gäddodlingsverksamhet kommer att gestalta sig nästa vårsäsong, kan ingen nu avgöra. Därtill äro förhållandena bl. a. på det politiska området alltför osäkra. Men vi hoppas från föreningens sida, att gäddodlingsarbetet år 1944 liksom annan verksamhet på fiskerinäringens område i återuppbyggnadens tecken skall kunna avsevärt intensifieras i vårt land under samarbete mellan olika sammanslutningar och med kännbart stöd från statens, kommunernas och allmänhetens sida.

Vi ha ännu mycket ogjort på detta område och vi hoppas att arbetet ytterligare skall kunna systematiseras och organiseras under utnyttjande av vunnen erfarenhet på fiskodlingens område på ömse sidor Bottenhavet.

Curt Segerstråle.